

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. liepos 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Socialinė politika — Direktyva 1999/70/EB — Bendrasis ETUC, UNICE ir CEEP susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis — 3 ir 4 punktai — Nediskriminavimo principas — Pasitikėjimo („eventual“) valstybės tarnautojai — Atsisakymas skirti trimečio tarnybos stažo priedą — Objektivos priežastys“

Byloje C-177/14

dėl *Tribunal Supremo* (Ispanija) 2014 m. sausio 31 d. sprendime, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. balandžio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

María José Regojo Dans

prieš

Consejo de Estado

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Ó Caoimh (pranešėjas), C. Toader, E. Jarašiūnas ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. J. Regojo Dans, atstovaujamos *abogados* J. Pérez de Sevilla y Gitard ir A. Regojo Dans,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos L. Banciella Rodríguez-Miñón,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Varone,
- Europos Komisijos, atstovaujamos R. Vidal Puig ir J. Enegren,

susipažinęs su 2015 m. gegužės 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: ispanų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo (toliau – Bendrasis susitarimas), pridėto prie 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368), 3 punkto 1 dalies ir 4 punkto 4 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas kilus M. J. Regojo Dans ginčui su darbdave *Consejo de Estado* (Valstybės Taryba) dėl to, kad pastaroji atsisakė M. J. Regojo Dans skirti trimečio tarnybos stažo priedą, nes pagal Ispanijos teisę ji turi „eventual“ valstybės tarnautojos (toliau – pasitikėjimo valstybės tarnautoja) statusą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Remiantis Direktyvos 1999/70 1 straipsniu, šios direktyvos tikslas – „įgyvendinti bendrąjį susitarimą, sudarytą tarp bendrųjų skirtingų pramonės šakų organizacijų (ETUC, UNICE ir CEEP) ir pateikiamą šios direktyvos priede“.
- 4 Bendrojo susitarimo 1 punkte nustatyta, kad šio susitarimo tikslas:
 - a) pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą;
 - b) sukurti bendruosius pagrindus, kurie neleistų piktnaudžiauti paeiliui sudarinėjant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius.“
- 5 Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalis suformuluota taip:

„Šis susitarimas taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika“.
- 6 Šio Bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalyje nurodyta, kad „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, tai – „asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, tiesiogiai sudarytą tarp darbdavio ir darbuotojo, arba palaikantis tiesioginius darbo santykius su darbdaviu, kai darbo sutarties ar santykių pabaiga nustatoma pagal tokias objektyvias sąlygas, kaip konkreti diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis“.
- 7 Bendrojo susitarimo 3 punkto 2 dalyje sąvoka „panašus nuolatinis darbuotojas“ apibrėžiama kaip „toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į jo kvalifikaciją ar įgūdžius. Jei toje pačioje įmonėje nėra panašaus nuolatinio darbuotojo, lyginama atsižvelgiant į taikytiną kolektyvinę sutartį arba, jei tokios sutarties nėra, lyginama atsižvelgiant į nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką.“

- 8 To paties Bendrojo susitarimo 4 punkto „Nediskriminavimo principas“ 1, 3 ir 4 dalyse numatyta:
- „1. Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos, negu panašioms nuolatiniams darbuotojams, vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.
- <...>
3. Valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais, ir (arba) socialiniai partneriai, atsižvelgdami į Bendrijos teisę ir nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis bei praktiką, nustato šio straipsnio [punkto] taikymo priemones.
4. Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų ir nuolatinį darbuotojų kvalifikacija, vertinama atsižvelgiant į jų darbo stažą, yra vienoda, nebent tokios kvalifikacijos skirtumai yra objektyviai pagrįsti. [Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų ir nuolatinį darbuotojų darbo stažo kriterijai, susiję su ypatingomis darbo sąlygomis, yra vienodi, nebent skirtingi darbo stažo kriterijai yra objektyviai pagrįsti.]“
- 9 Galiausiai Bendrojo susitarimo 5 punkte „Piktnaudžiavimo prevencijos priemonės“ nustatyta:
- „1. Kad būtų neleidžiama piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius, tais atvejais, kai nėra lygiavėrių teisinių priemonių, neleidžiančių piktnaudžiauti, valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais pagal nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką, ir (arba) socialiniai partneriai, atsižvelgdami į konkrečių sektorių ir (arba) darbuotojų kategorijų reikmes, nustato vieną ar kelias iš toliau nurodytų priemonių:
- a) objektyvias priežastis, pateisinančias tokių sutarčių ar santykių atnaujinimą;
- b) maksimalią bendrą paeiliui sudaromų terminuotų darbo sutarčių ar nustatomų darbo santykių trukmę;
- c) tokių sutarčių ar santykių atnaujinimo skaičių.
2. Valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais, ir (arba) socialiniai partneriai tam tikrais atvejais nustato, kokiomis sąlygomis terminuotos darbo sutartys ar santykiai:
- a) laikomi „sudaromais ar nustatomais paeiliui“;
- b) laikomi neterminuotomis sutartimis ar santykiais.“

Ispanijos teisė

- 10 Ispanijos Konstitucijos 149 straipsnio 1 dalies 18 punkte Ispanijos valstybei suteikta išimtinė kompetencija nustatyti viešosios valdžios institucijoms taikomų teisės normų ir tarnautojams taikomo statuto pagrindus.
- 11 Įgyvendindama savo kompetenciją 2007 m. balandžio 12 d. valstybė priėmė Įstatymą 7/2007 dėl Valstybės tarnybos pagrindų statuto (*Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público*; BOE Nr. 89, 2007 m. balandžio 13 d., p. 16270, toliau – Įstatymas 7/2007).

12 Pagal Įstatymo 7/2007 8 straipsnį „Valstybės tarnautojų sąvoka ir tipai“:

„1. Valstybės tarnautojai yra asmenys, atlygintinai dirbantys viešosios valdžios institucijose, kad būtų užtikrinami bendrieji interesai.

2. Valstybės tarnautojai skirstomi į:

- a) karjeros valstybės tarnautojus;
- b) laikinuosius valstybės tarnautojus;
- c) darbuotojus, dirbančius pagal nuolatinę, neterminuotą arba terminuotą darbo sutartį;
- d) pasitikėjimo valstybės tarnautojus.“

13 Įstatymo 7/2007 9 straipsnyje karjeros valstybės tarnautojai apibrėžti taip:

„1. „Karjeros valstybės tarnautojai yra pagal įstatymą paskirti asmenys, kurie dėl administracinės teisės reglamentuojamų statutinių santykių priklauso viešajai administracinei tarnybai ir vykdo nuolatinę atlyginamą profesinę veiklą.

2. Bet kuriuo atveju pareigas, kurios skirtos tiesiogiai arba netiesiogiai viešosios valdžios įgaliojimams įgyvendinti arba bendriesiems valstybės ar valdžios institucijų interesams užtikrinti, vykdo tik valstybės tarnautojai pagal atitinkamos valstybės administracijos veiklą reglamentuojančiame įstatyme numatytas sąlygas.“

14 Įstatymo 7/2007 12 straipsnyje pasitikėjimo valstybės tarnautojai apibrėžiami taip:

„1. Pasitikėjimo valstybės tarnautojai – tai asmenys, paskirti tam tikram laikotarpiui atlikti pareigas, kvalifikuojamas kaip pasitikėjimo arba specialaus konsultavimo, už kurias atlyginama iš specialiai tam skirtų biudžeto lėšų.

2. Valstybės tarnybos įstatymuose, priimtuose šiam statutui įgyvendinti, nustatomi viešosios valdžios institucijų valdymo organai, kurie skiria šiuos valstybės tarnautojus. Maksimalų jų skaičių nustato atitinkami valdymo organai. Apie jų skaičių ir atlyginimo sąlygas turi būti skelbiama viešai.

3. Šie tarnautojai laisvai skiriami į pareigas ir atleidžiami iš jų. Bet kuriuo atveju jie atleidžiami iš pareigų, kai pasibaigia asmens arba institucijos, kurių pasitikėjimu jie ėjo pareigas arba kuriems teikė specialias konsultacijas, įgaliojimai.

4. Pasitikėjimo valstybės tarnautojo statusas negali būti pripažintas kaip kvalifikacija, dėl kurios asmenį galima paskirti į valstybės tarnybą arba paaugštinti pareigas. <...>

5. Jeigu tai suderinama su pasitikėjimo valstybės tarnautojų statusu, jiems taikomos karjeros tarnautojų statusą reglamentuojančios bendrosios taisyklės.“

15 Pagal Įstatymo 7/2007 III skyriuje, reglamentuojančiame valstybės tarnautojų darbo užmokesčio klausimus, esantį 22 straipsnį karjeros valstybės tarnautojų darbo užmokestį sudaro pagrindinis darbo užmokestis ir priedai.

16 Įstatymo 7/2007 23 straipsnyje nustatyta:

„Įstatyme dėl bendrojo valstybės biudžeto nustatytą pagrindinį darbo užmokestį išimtinai sudaro tik:

- a) darbo užmokestis, numatytas kiekvienam profesinės kvalifikacijos pogrupiui, o jeigu pogrupiai nenustatyti, – kiekvienai profesinės kvalifikacijos grupei“;
- b) trimečio tarnybos stažo priedai, kuriuos sudaro fiksuota suma, taikoma kiekvienam profesinės kvalifikacijos pogrupiui, o jeigu pogrupis nenustatytas, – kiekvienai profesinės kvalifikacijos grupei, už kiekvieną trimečio tarnybos stažo laikotarpį.“

17 Įstatymo 7/2007 25 straipsnyje numatytos tokios laikinųjų valstybės tarnautojų darbo užmokesčio taisyklės:

„1. Laikiniesiems valstybės tarnautojams mokamas kiekvienam profesinės kvalifikacijos grupės pogrupiui, ar, nesant skirstymo į pogrupius, kiekvienai grupei numatytas pagrindinis darbo užmokestis ir papildomos išmokos. Be to, jiems mokami 24 straipsnio b, c ir d dalyse nurodyti ir dėl kategorijos ar pakopos, prie kurių jie priskirti, valstybės tarnyboje priklausantys priedai.

2. Pripažįstamas trimečio tarnybos stažo priedas už ištarnautą laiką iki šio Statuto įsigaliojimo, tačiau jis pradedamas mokėti tik įsigaliojus šiam statutui.“

18 2012 m. birželio 29 d. Įstatyme 2/2012 dėl bendrojo 2012 m. valstybės biudžeto (*Ley 2/2012 de Presupuestos Generales del Estado para el año 2012*; BOE Nr. 156, 2012 m. birželio 30 d., p. 46432) 26 straipsnio 4 dalyje numatyta:

„Pasitikėjimo valstybės tarnautojams mokamas kiekvienai profesinės kvalifikacijos grupei ar pogrupiui Finansų ir valdymo ministerijos numatytas pagrindinis darbo užmokestis ir papildomos išmokos, taip pat už šias pareigas pasitikėjimo valstybės tarnautojams mokami priedai <...>

Įprastines arba specialias pareigas einantiems karjeros valstybės tarnautojams, įdarbintiems kaip pasitikėjimo valstybės tarnautojai, mokamas kiekvienai profesinės kvalifikacijos grupei ar pogrupiui numatytas pagrindinis darbo užmokestis, įskaitant trimečio tarnybos stažo priedą, ir prireikus už atitinkamas pareigas numatyti priedai.“

19 1984 m. rugpjūčio 2 d. Įstatymo 30/1984 dėl valstybės tarnybos reformos priemonių (*Ley 30/1984 de Medidas para la Reforma de la Función Pública*; BOE Nr. 185, 1984 m. rugpjūčio 3 d., p. 22629, toliau – Įstatymas 30/1984) 20 straipsnio „Darbo vietų sukūrimo procedūra“ 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Vyriausybė ir pagal savo kompetenciją autonominių sričių vyriausybės ir vietos institucijų plenarinės sesijos, atsižvelgdamos į tam skirtas biudžeto lėšas, nustato pasitikėjimo valstybės tarnautojams skirtų pareigybių skaičių, aprašymą ir atlyginimą.

Pasitikėjimo valstybės tarnautojai atlieka pareigas, kvalifikuojamas kaip pasitikėjimo arba specialaus konsultavimo, į kurias juos laisvai paskiria ir iš kurių laisvai atleidžia tik ministrai, valstybės sekretoriai ir prireikus autonominių sričių vyriausybių ministrai ir vietos institucijų vadovai. Pasitikėjimo valstybės tarnautojai atleidžiami iš pareigų, kai baigiasi asmens ar institucijos, kurių pasitikėjimu jie ėjo pareigas arba kuriems teikė specialias konsultacijas, įgaliojimai.

3. Pasitikėjimo valstybės tarnautojo statusas negali būti pripažintas kaip kvalifikacija, dėl kurios asmeni galima paskirti į valstybės tarnybą arba paaukštinti jo pareigas.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 20 Pareiškėjai pagrindinėje byloje nuo 1996 m. kovo 1 d. *Consejo de Estado* (Valstybės Taryba) užima nuolatinio patarėjo sekretoriato vadovės postą, ji turi pasitikėjimo valstybės tarnautojo statusą.
- 21 Laikotarpiu nuo 1980 m. liepos 4 d. iki 1996 m. kovo 1 d. ji taip pat buvo įdarbinta kaip pasitikėjimo valstybės tarnautoja *Tribunal Constitucional* (Konstitucinis Teismas) ir *Consejo Económico y Social* (Ekonominių ir socialinių reikalų taryba).
- 22 2012 m. sausio 25 d. *Consejo de Estado* kanceliarijai pareiškėja pagrindinėje byloje pateikė prašymą, kuriuo reikalavo, pirma, pripažinti jos teisę gauti trimečio tarnybos stažo priedą už tarnybos laikotarpį įvairiose institucijose nuo 1980 m. ir, antra, atitinkamai jai išmokėti už pastaruosius ketverius metus mokėtino priedo sumą.
- 23 2012 m. liepos 24 d. sprendimu *Consejo de Estado* pirmininkas atmetė šį prašymą.
- 24 Tada pareiškėja pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui padavė skundą dėl šio sprendimo panaikinimo, motyvuodama tuo, kad jis neatitinka Sąjungos teisės ir konkrečiai bendrojo susitarimo 4 punkto.
- 25 Šis teismas nurodė, kad Įstatyme 7/2007 tokie tarnybos stažo priedai numatyti ne pasitikėjimo valstybės tarnautojams, o tik karjeros ar laikiniams valstybės tarnautojams. Pagal Įstatymą 2/2012 specialias pareigas einantiems karjeros valstybės tarnautojams, įdarbintiems kaip pasitikėjimo valstybės tarnautojai, mokamas jo turėtai profesinės kvalifikacijos grupei numatytas atlyginimas, įskaitant trimečio tarnybos stažo priedą.
- 26 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagal *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) praktiką dėl pasitikėjimo valstybės tarnautojų šio pobūdžio pareigybės yra išskirtinės ir patikėtos užduotys gali būti apibūdinamos kaip susijusios tik su „pasitikėjimu arba specialiu konsultavimu“. Todėl, to paties teismo nuomone, šie tarnautojai negali vykdyti valstybės administracijos paprastai atliekamų pareigų, kaip antai teikti paslaugų administracijai ar priimti vien su administracijos organizavimu susijusių aktų. Šios pareigos, kaip tiesiogiai susijusios su konstituciniais administracijos objektyvumo ir veiksmingumo principais, turi būti patikėtos tik valstybės tarnautojams, atrinktiems vadovaujantis lygybės, nuopelnų ir gebėjimų principais.
- 27 Atsižvelgiant į šią teismo praktiką, taip pat į administraciją ir pasitikėjimo valstybės tarnautojus siejančius ypatingus santykius, pagrįstus pasitikėjimu ir specialiu konsultavimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, pirma, šie tarnautojai gali būti prilyginti nuolatiniais darbuotojams, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 3 punktą. Antra, gal reikėtų tik ribotais atvejais skirti pasitikėjimo valstybės tarnautojus ir tai daryti tik kai tas poreikis yra akivaizdžiai pagrįstas, siekiant išvengti piktnaudžiavimo, ir nustatyti darbo užmokestį, kuris atitiktų kitų viešojo sektoriaus tarnautojų, kurių funkcijoms taikytini panašūs pareiginiai reikalavimai.
- 28 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunal Supremo* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1) Ar pasitikėjimo valstybės tarnautojai, kaip jie dabar apibrėžti [Įstatymo 7/2007] 12 straipsnyje ir anksčiau galiojusio <...> [Įstatymo 30/1984] <...> 20 straipsnio 2 dalyje, patenka į [bendrojo susitarimo] 3 punkto 1 dalyje pateiktą „pagal terminuotą sutartį dirbančio darbuotojo“ sąvokos apibrėžtį?

- 2) Ar minėto [Bendrojo susitarimo] 4 punkto 4 dalyje įtvirtintas nediskriminavimo principas taikytinas tokiems pasitikėjimo valstybės tarnautojams, siekiant, kad jiems būtų pripažintas ir išmokėtas atlyginimas, kuris, atsižvelgiant į darbo stažą, mokamas karjeros valstybės tarnautojams, nuolat dirbantiems sutartininkams, laikiniejiems valstybės tarnautojams ir laikinai dirbantiems sutartininkams?
- 3) Ar pagal du minėtus Ispanijos įstatymus taikytina tokių pasitikėjimo valstybės tarnautojų laisva skyrimo į pareigas ir atleidimo iš jų tvarka, pagrįsta su pasitikėjimu susijusiomis priežastimis, patenka į minėtame 4 punkte nurodytas tokį skirtingą požiūrį pateisinančias objektyvias priežastis?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 29 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar sąvoka „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip ji suprantama pagal bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji taikytina darbuotojai, kokia yra pareiškėja pagrindinėje byloje.
- 30 Kaip matyti iš paties Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalies teksto, šio susitarimo taikymo asmenims sritis apibrėžta plačiai, nes jame bendrai kalbama apie „pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika“ (žr. Sprendimo *Adeneler ir kt.*, C-212/04, EU:C:2006:443, 56 punktą ir Sprendimo *Fiamingo ir kt.*, C-362/13, C-363/13 ir C-407/13, EU:C:2014:2044, 28 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 31 Beje, Bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalyje esanti sąvoka „pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai“ apibrėžtis pagal šį susitarimą apima visus darbuotojus, nedarant skirtumo, ar jų darbdavys yra privatus, ar viešas ir kaip jų darbo sutartys kvalifikuojamos pagal vidaus teisę (Sprendimo *Fiamingo ir kt.*, C-362/13, C-363/13 ir C-407/13, EU:C:2014:2044, 29 punktas ir nurodyta teismo praktika).
- 32 Be to, atsižvelgiant į vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų, kurie yra bendrųjų Sąjungos teisės principų dalis, svarbą, Direktyvoje 1999/70 ir Bendrajame susitarime numatytos nuostatos, skirtos užtikrinti, kad pagal terminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai turėtų tokias pačias garantijas kaip atitinkami pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai, nebent skirtingas požiūris yra grindžiamas objektyviomis priežastimis, turi būti taikomos visuotinai, nes jos yra ypač svarbios Sąjungos socialinės teisės normos ir remtis jomis, kaip būtinausiomis apsaugos nuostatomis, turi galėti kiekvienas darbuotojas (Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 27 punktas).
- 33 Todėl Direktyva 1999/70 ir bendrasis susitarimas taikomi visiems darbuotojams, teikiantiems atlygintinas paslaugas pagal terminuotas darbo santykius, siejančius su darbdaviais (Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 28 punktas ir Sprendimo *Fiamingo ir kt.*, C-362/13, C-363/13 ir C-407/13, EU:C:2014:2044, 30 punktas ir nurodyta teismo praktika).
- 34 Pažymėtina, jog vienintelė aplinkybė, kad šis darbuotojas pagal nacionalinę teisę yra kvalifikuojamas kaip „pasitikėjimo valstybės tarnautojas“ ar jo darbo sutarčiai – kaip ir pagrindinėje byloje – būdingi tam tikri specifiniai požymiai: laikinas sutarties pobūdis, laisvas skyrimas į pareigas ir laisvas atleidimas iš jų, šiuo atžvilgiu nėra svarbi, nes priešingu atveju paliekant galimybę valstybėms narėms savo iniciatyva netaikyti tam tikroms asmenų kategorijoms Sąjungos teisės aktuose numatytos apsaugos,

Direktyva 1999/70 ir bendrasis susitarimas galėtų tapti neveiksmingi ir kiltų grėsmė vienodam jų taikymui valstybėse narėse (pagal analogiją žr. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 29 punktą).

- 35 Iš bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalies teksto matyti, kad terminuoto darbo sutarčiai ar tokio pobūdžio santykiams būdinga tai, kad tokios darbo sutarties ar tokių santykių pabaiga „nustatoma pagal objektyvias sąlygas, kaip konkreti diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis“. Taigi darbo sutarties ar darbo santykių, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėje byloje, kurie automatiškai pasibaigia, kai baigiasi asmens ar institucijos, kuriems dirbo šis darbuotojas, įgaliojimai, pabaigos sąlyga laikytinas „konkretus įvykis“, kaip tai suprantama pagal minėto 3 punkto 1 dalį.
- 36 Vadinasi, tokioje situacijoje esančiam darbuotojui taikoma bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalis.
- 37 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad sąvoka „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip ji suprantama pagal bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalį, aiškintina taip, kad ji taikoma tokiai darbuotojai, kokia yra pareiškėja pagrindinėje byloje.

Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

- 38 Antruoju ir trečiuoju prejudiciniaisiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos, nesant jokių objektyvių priežasčių, pasitikėjimo valstybės tarnautojams nesuteikta teisė gauti trimečio tarnybos stažo priedo, kuris, be kita ko, skiriamas karjeros valstybės tarnautojams.
- 39 Kaip matyti iš pačios šių klausimų formuluotės, jais neprašoma išaiškinti bendrojo susitarimo 5 punkto, kuriuo konkrečiai siekiama sudaryti kliūtis piktnaudžiauti, kai paeiliui sudaromos terminuotos darbo sutartys ar nustatomi terminuoti darbo santykiai (Sprendimo *Deutsche Lufthansa*, C-109/09, EU:C:2011:129, 32 punktas).
- 40 Remiantis Bendrojo susitarimo 1 punkto a papunkčiu, šio susitarimo tikslas – pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant, kad būtų paisoma nediskriminavimo principo. Be to, bendrojo susitarimo preambulės trečioje pastraipoje nurodyta, kad šis susitarimas „rodo socialinių partnerių siekį sukurti bendruosius pagrindus, kurie užtikrintų vienodų sąlygų taikymą pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams, apsaugant juos nuo diskriminavimo“. Direktyvos 1999/70 14 konstatuojamojoje dalyje šiuo atžvilgiu nurodyta, kad šio bendrojo susitarimo tikslas – būtent pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, nustatant būtiniausius reikalavimus ir užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą (žr. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 47 punktą ir Sprendimo *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, 22 punktą, taip pat Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 29 punktą ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 34 punktą).
- 41 Bendruoju susitarimu, visų pirma jo 4 punktu, siekiama taikyti minėtą principą pagal terminuotą darbo sutartį dirbantiems darbuotojams tam, kad darbdavys nenustatytų tokių darbo santykių, siekdamas, kad šie darbuotojai negalėtų pasinaudoti teisėmis, kuriomis naudojasi pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai (Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 37 punktas; Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 48 punktas ir Sprendimo *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, 23 punktas, taip pat Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 30 punktas ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 35 punktas).

- 42 Atsižvelgus į pirmesniuose dviejuose punktuose primintus bendrojo susitarimo tikslus, šio susitarimo 4 punktą turi būti suprantamas kaip įtvirtinantis Sąjungos socialinės teisės principą, kuris negali būti aiškinamas siaurai (žr. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 38 punktą; Sprendimo *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 114 punktą; Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 49 punktą ir Sprendimo *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, 24 punktą, taip pat Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 31 punktą ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 36 punktą).
- 43 Dėl trimečio tarnybos stažo priedų Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad tokie priedai, kuriuos pagal Ispanijos teisę galėjo gauti tik nuolatiniai statutiniai sveikatos tarnybų valstybės tarnautojai, dirbantys pagal neterminuotas darbo sutartis, tačiau į juos neturėjo teisės nei laikinieji tarnautojai, nei autonominėse srityse kaip statutiniai darbuotojai įdarbinti mokytojai, nei mokytojai, einantys laikinųjų tarnautojų pareigas, ar pagal terminuotas sutartis dirbantys dėstytojai, patenka į „darbo sąlygų“ sąvoką, numatytą bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 47 ir 48 punktus ir Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 50–58 punktus, taip pat Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 32–34 punktus ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 37 punktą).
- 44 Taigi, kaip matyti iš Teisingumo Teismo praktikos, susijusios su trimečio tarnybos stažo priedu, kaip antai nagrinėjamu pagrindinėje byloje, kuris sudaro darbo sąlygas, kaip tai suprantama pagal bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, pažymėtina, kad pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai neturi būti vertinami nepalankiau nei panašioje situacijoje esantys pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai, nesant tam objektyvių priežasčių (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 42 ir 47 punktus; Sprendimo *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 126 punktą ir Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 53 punktą).
- 45 Šiuo klausimu primintina, kad Bendrojo susitarimo 3 punkto 2 dalyje sąvoka „panašus nuolatinis darbuotojas“ apibrėžta kaip sąvoka „toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į kvalifikaciją ar įgūdžius“.
- 46 Norint įvertinti, ar darbuotojai dirba vienodą arba panašų darbą, kaip tai suprantama pagal Bendrąjį susitarimą, remiantis jo 3 punkto 2 dalimi ir 4 punkto 1 dalimi reikia atsižvelgti į visus aspektus, kaip antai jų darbo pobūdį, kvalifikaciją ir įgūdžius, mokymo ir darbo sąlygas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 66 punktą ir Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 37 punktą ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 43 punktą).
- 47 Nagrinėjamu atveju Ispanijos vyriausybė pažymi, kad pasitikėjimo valstybės tarnautojų kategorija skiriasi nuo kitų Ispanijos teisėje numatytų valstybės tarnautojų kategorijų tiek dėl darbo santykių, dėl jų vykdomų funkcijų ar pareigų, tiek dėl įdarbinimo kriterijų ar apmokestinimo tvarkos. Tad, šios vyriausybės teigimu, skirtingas požiūris į pasitikėjimo valstybės tarnautojus ir kitus Ispanijos tarnautojus nėra susijęs tik su pagrindinėje byloje nagrinėjamu darbo stažo priedu.
- 48 Beje, Ispanijos vyriausybė pabrėžia, kad skirtingai nuo karjeros valstybės tarnautojų, kurie pagal nacionalinę teisę atrenkami pagal procedūras, pagrįstas konstituciniais lygybės, nuopelnų ir gebėjimų principais, pasitikėjimo valstybės tarnautojai skiriami laisvai, kad įvykdytų specifinę nenuolatinę pasitikėjimu paremtą misiją, susijusią su specialiu konsultavimu. Atleidžiama iš pareigų taip pat laisvai, kai baigiasi asmens arba institucijos, kurių pavedimu buvo vykdytos užduotys, įgaliojimai. Šios vyriausybės teigimu, tokią skyrimo ir atleidimo tvarką pateisina pasitikėjimo valstybės tarnautojams patiktų užduočių ypatumai, nes jų pareigybės, susijusios su politiniu ar panašiu postu, yra pagrįstos pasitikėjimu.

- 49 Vis dėlto, kaip, atrodo, matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pareiškėja pagrindinėje byloje vykdė ne su viešosios valdžios institucija susijusias specifines pareigas, bet veikiau atliko su administracinio pobūdžio veikla susijusias bendradarbiavimo užduotis.
- 50 Bet kuriuo atveju tokiomis aplinkybėmis būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar, kiek tai susiję su teise į trimečio tarnybos stažo priedą pagrindinėje byloje, karjeros valstybės tarnautojai ir pasitikėjimo valstybės tarnautojai (kurių įdarbinimo sąlygos ne tokios griežtos) yra panašioje padėtyje (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 67 punktą ir Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 39 punktą ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 44 punktą).
- 51 Jeigu minėtas teismas konstatuotų, kad pareiškėjos pagrindinėje byloje, kaip pasitikėjimo valstybės tarnautojos, *Consejo de Estado* vykdytos pareigos nėra tokios pačios kaip šioje institucijoje ar kitose viešosiose administracijos institucijose, kur ji dirbo anksčiau turėdama tokį patį statusą, karjeros valstybės tarnautojo pareigos ar nėra joms analogiškos, tai reikštų, kad pareiškėja pagrindinėje byloje nėra panašioje situacijoje kokioje yra karjeros tarnautojas.
- 52 Tačiau jeigu šis teismas nuspręstų, kad pareiškėja pagrindinėje byloje, kaip pasitikėjimo valstybės tarnautoja, vykdė pareigas, kurios tokios pačios kaip *Consejo de Estado* karjeros valstybės tarnautojo pareigos ar joms analogiškos, vienintelis aspektas, kuris atskirtų šią situaciją nuo karjeros valstybės tarnautojo, būtų pareiškėją su darbdaviu siejusių darbo santykių laikinas pobūdis laikotarpiams, kai ji turėjo pasitikėjimo valstybės tarnautojo statusą.
- 53 Tokiu atveju ši pareiškėja būtų panašioje situacijoje kaip karjeros valstybės tarnautojas, tad reikėtų patikrinti, ar yra objektyvių priežasčių, pagrindžiančių skirtingą požiūrį į šiuos du darbuotojus, nes nagrinėjamu atveju taip yra atsisakius skirti trimečio tarnybos stažo priedą už nurodytą pareiškėjos pagrindinėje byloje tarnybos laikotarpį.
- 54 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje esanti „objektyvių priežasčių“ sąvoka turi būti suprantama kaip neleidžianti pateisinti skirtingo požiūrio į darbuotojus, dirbančius pagal terminuotą ir neterminuotą darbo sutartį, remiantis tuo, kad toks požiūris yra numatytas bendroje ir abstrakčioje nacionalinėje normoje, pavyzdžiui, įstatyme ar kolektyvinėje sutartyje (Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 57 punktas ir Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 54 punktas, taip pat Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 40 punktas ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 47 punktas).
- 55 Šia sąvoka reikalaujama, kad nagrinėjamas skirtingas požiūris būtų pagrįstas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą darbo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jos taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais tam, kad būtų įvertinta, ar šis skirtingas požiūris atitinka tikras reikmes, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtinas jam įgyvendinti. Šiuos veiksnius gali lemti, pavyzdžiui, ypatingas užduočių, kurioms atlikti terminuotos sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir savybės arba prirėkus teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas (žr. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 53 ir 58 punktus ir Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 55 punktą, taip pat Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 41 punktą ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 48 punktą).
- 56 Tačiau remtis vien tuo, kad valstybės tarnautojų tarnyba yra laikina, neatitiktų šių reikalavimų, todėl tai negali būti objektyvi priežastis, kaip ji suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį (Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 56 punktas ir Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 42 punktas ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 49 punktas).

- 57 Iš tiesų skirtingas požiūris į darbuotojus, dirbančius pagal terminuotas ir pagal neterminuotas darbo sutartis, kiek tai susiję su darbo sąlygomis, negali būti pateisinamas kriterijumi, kuris bendrai ir abstrakčiai paremtas pačia darbo santykių trukme. Jei vien to, kad darbo santykiai yra laikini, pakaktų tokiam skirtingam požiūriui pateisinti, Direktyvos 1999/70 ir Bendrojo susitarimo tikslai netektų prasmės. Užuoat pagerinus darbo pagal terminuotas sutartis kokybę ir skatinus vienodą požiūrį, kurio siekiama tiek Direktyva 1999/70, tiek Bendruoju susitarimu, pasinaudojus šiuo kriterijumi būtų išlaikyta pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams nepalanki situacija (žr. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, C-444/09 ir C-456/09, EU:C:2010:819, 57 punktą ir Sprendimo *Nierodzik*, C-38/13, EU:C:2014:152, 38 punktą, taip pat Nutarties *Montoya Medina*, C-273/10, EU:C:2011:167, 43 punktą ir Nutarties *Lorenzo Martínez*, C-556/11, EU:C:2012:67, 50 punktą).
- 58 Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad pagrindinėje byloje taikomas skirtingas požiūris į karjeros valstybės tarnautojus ir pasitikėjimo valstybės tarnautojus pagrįstas tuo, kad egzistuoja tokios objektyvios priežastys. Šiuo klausimu ji pabrėžia, kad, pirma, pasitikėjimo valstybės tarnautojai skiriami laikino pobūdžio pareigoms atlikti. Ypatingas pasitikėjimo valstybės tarnautojų užduočių pobūdis ir specifinės jų pareigos, susijusios su pasitikėjimu ar specialiu konsultavimu, negali būti prilyginti administracinėje institucijoje vykdomoms pareigoms, kai atliekamos reguliarios užduotys. Antra, ji nurodo, kad tokie tarnautojai skiriami ir atleidžiami laisvai, tad darbdavys neturi jokių formalių įpareigojimų šioje srityje. Trečia, pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigos yra išskirtinio pobūdžio ir įdarbinti tokio statuso asmenys paprastai nevykdo savo pareigų ilgą laikotarpį. Galiausiai, ketvirta, kadangi pagrindinėje byloje aptariamą trimečio tarnybos stažo priedas yra kompensacija darbuotojams, kurie išdirba nepertraukiamą laikotarpį administracinėje institucijoje ir ten vykdo vien administracines funkcijas, todėl būtų nelogiška juos skirti pasitikėjimo valstybės tarnautojams, kurie neatitinka šių reikalavimų.
- 59 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, pirma, nors iš principo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar šie argumentai gali sudaryti objektyvias priežastis, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, atsižvelgiant į šio sprendimo 54–57 punktuose primintą teismo praktiką, nenuolatinis pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigų pobūdis jokiū būdu negali būti laikomas tokia priežastimi.
- 60 Antra, jei kai kurie skirtumai, susiję su karjeros valstybės tarnautojų įdarbinimu, reikalaujamomis kvalifikacijomis ir užduočių, kurios jiems pavestos, pobūdžiu, iš principo galėtų pateisinti pasitikėjimo valstybės tarnautojams taikomą skirtingą požiūrį, kiek tai susiję su jų darbo sąlygomis (pagal analogiją žr. Sprendimo *Rosado Santana*, C-177/10, EU:C:2011:557, 78 punktą), neatrodo, kad taip yra pagrindinės bylos atveju.
- 61 Iš tiesų, iš Įstatymo 2/2012 26 straipsnio 4 dalies antros pastraipos teksto matyti, kad įprastines arba specialias pareigas einantiems karjeros valstybės tarnautojams, įdarbintiems kaip pasitikėjimo valstybės tarnautojai, mokami trimečio tarnybos stažo priedai, nagrinėjami pagrindinėje byloje. Aplinkybė, kad tokie karjeros valstybės tarnautojai gali gauti šiuos priedus, įskaitant laikotarpį, kai jie vykdo pasitikėjimo valstybės tarnautojams pavestas užduotis, paneigia argumentą, kad pasitikėjimo valstybės tarnautojams patiktų pasitikėjimo ar specialaus konsultavimo pareigų ypatingas pobūdis atskiria šias tarnautojų rūšis ir pagrindžia skirtingą požiūrį, kiek tai susiję su minėtų priedų skyrimu.
- 62 Atsižvelgiant į visa, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį prejudicinius klausimus reikia atsakyti: bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos, nesant jokių objektyvių priežasčių, pasitikėjimo valstybės tarnautojams nesuteikta teisė gauti trimečio tarnybos stažo priedo, kuris, be kita ko, skiriamas karjeros valstybės tarnautojams, jeigu šios dvi tarnautojų kategorijos yra panašioje situacijoje, kiek tai susiję su teise į šį priedą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶³ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. Sąvoką „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip ji suprantama pagal 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo, pridėto prie 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl ETUC, UNICE ir CEEP dėl bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotą sutartį, 3 punkto 1 dalį, reikia aiškinti taip, kad ji taikoma tokiai darbuotojai, kokia yra pareiškėja pagrindinėje byloje.
2. Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos, nesant jokių objektyvių priežasčių, pasitikėjimo valstybės tarnautojams nesuteikiama teisė gauti trimečio tarnybos stažo priedą, kuris, be kita ko, skiriamas karjeros valstybės tarnautojams, jeigu šios dvi tarnautojų kategorijos yra panašioje situacijoje, kiek tai susiję su teise į šį priedą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.